

- Portada
- Crèdits
- Pròleg
- Introducció

Joan Comasòlivas i Font
Albert Taulé i Tello
Jordi Torruella i Llopart

Inventari del fons de l'empresa

*ABB Generación, S.A.(Sabadell),
antiga La Electricidad, S.A.*

1896-1996

Juan Brujas Pelliser; Brujas, Frêne & Agazzi;
Frêne & Agazzi; La Electricidad; Oerlikon Eléctrica;
Brown Boveri Oerlikon; Brown Boveri de España;
CADEMESA; Asea Brown Boveri; ABB Generación

**ARXIU HISTÒRIC
DE SABADELL
2001**

[Tornar a l'índex](#)

CIP:**ARXIU HISTORIC DE SABADELL**

Inventari del fons de l'empresa ABB Generación, S.A. (Sabadell), antiga La Electricidad, S.A. 1896-1996 / Joan Comasòlivas i Font; Albert Taulé i Tello; Jordi Torruella i Llopart
ISBN 84-932037-0-X

I. Títol II. Comasòlivas i Font, Joan III. Taulé i Tello, Albert IV. Torruella i Llopart, Jordi.
V. Ajuntament de Sabadell VI. Eines de l'Arxiu, 1
1. ABB Generación, S.A. (Sabadell) 2. La Electricidad, S.A. (Sabadell) 3. Juan Brujas
Pelliser 4. Brujas 5. Frêne & Agazzi 6. Oerlikon Eléctrica 7. Brown Boveri Oerlikon
8. Brown Boveri de España 9. CADEMESA 10. Asea Brown Boveri 11. Indústria-Sabadell-
Inventaris-1896-1996 12. Indústries Elèctriques- Sabadell 13. Arxiu Històric de Sabadell-
Inventaris

621.31(083.82)"1896-1996"

930.255ABB "1896-1996"

Direcció de la col·lecció: Joan Comasòlivas i Font, director de l'AHS

Coordinació editorial: Gisela Figueras Cifuentes i Isabel Pardo Navarro (AHS)

Confecció de l'inventari: Joan Comasòlivas i Font, Albert Taulé i Tello, Jordi Torruella i Llopart (AHS)

Supervisió tècnica: Albert Taulé i Tello (AHS)

Arxiver de suport: Antoni Onetti Vera (AHS)

En l'elaboració de les dades també han intervingut en qualitat de col·laboradors d'arxiu:

Becari de l'AHS: Francesc Llonch Garcia; **estudiants en pràctiques:** UAB: Eugeni Estopà Calvet; UB.

Biblioteconomia i Documentació: Mercè Font Martínez; **UPC:** Antonio Bravo Moreno, Eva Martínez González, Leví Montes de Oca Quiñones, Juan C. González Soria; **pràctiques de batxillerat:** Miguel Ángel Rodríguez, Montse Muñoz Peláez.

Part dels annexos ha anat a càrrec de:

Josep Vives i Gràcia (UPC. Biblioteca Campus de Terrassa)

Coberta i colofó: detall de "Tornillo brida colector",
del plànol "Tornillos K28". Juliol 1903. (AHS. D3 16617/3)

Primera Edició: abril del 2001

Tiratge: 400 exemplars

© Arxiu Històric de Sabadell

© Joan Comasòlivas i Font, Albert Taulé i Tello, Jordi Torruella i Llopart

Correcció Lingüística: Cesc Fernández. (Assessoria Lingüística de l'Ajuntament de Sabadell)

Edició i maquetació: Arxiu Històric de Sabadell, c. de la Indústria, 32-34, 08202 Sabadell.
ahs@ajsabadell.es. <<http://www.ajsabadell.es/arxiu>>

Disseny gràfic: Via Gràfica, av. Onze de setembre, 57, 08201 Sabadell

Publicació i impressió: Departament de Publicacions. Ajuntament de Sabadell

DL: B-19216-2001

ISBN: 84-932037-0-X

Pròleg

És per a mi un plaer poder veure néixer aquest nou inventari fruit del treball rigorós que, de diversos anys ençà, es duu a terme a l'Arxiu Històric de Sabadell. La incorporació d'un fons com el de l'empresa ABB de Sabadell, per la qual han passat diverses generacions de sabadellencs, té un triple sentit. D'una banda, el nivell de tractament que s'hi ha dut a terme implica la possibilitat d'un estudi científic immediat en els més diversos àmbits que s'hi poden veure reflectits. D'una altra, el fet que ingressi a l'Arxiu implica una garantia de conservació per a les generacions futures. Finalment, aquest inventari és resultat del treball en equip de múltiples persones i de la col·laboració de diverses institucions amb uns criteris homogenis.

La publicació de l'inventari ens permet mostrar al col·lectiu d'investigadors, als arxivers i als ciutadans en general les dimensions ingents d'un dels molts treballs que l'Arxiu tira endavant, i que en la majoria de casos tenen un interès d'abast supramunicipal: una empresa endegada per un sabadellenc, Joan Brujas i Pellisser, que va créixer i esdevingué La Electricidad, SA, una societat que juntament a Siemens i la Maquinista Terrestre i Marítima tingué, a la primeria del segle XX, un paper crucial en l'electrificació del país. I ha tingut continuïtat amb diverses empreses que han acabat construït motors, transformadors, generadors, etc. que s'instal·laran arreu del món.

Aquest volum constitueix, a més, el primer número d'una col·lecció: "Eines de l'Arxiu". Com el seu nom indica, es tracta d'una línia de publicació d'inventaris, catàlegs i altres instruments realitzats a l'Arxiu a partir del tractament tècnic dels documents que s'hi conserven, per tal que esdevinguin fonts primàries de difusió del coneixement. Aquesta és la nostra voluntat política i en aquesta direcció procurarem treballar.

Joan Manau Valor
President del Patronat de l'AHS
Tinent d'alcalde de Cultura

Introducció

L'Arxiu Històric de Sabadell havia fet diverses temptatives per incorporar l'Arxiu de ABB i les empreses predecessores al patrimoni documental de la ciutat. Ja l'any 1992 es va dur a terme una visita tècnica per tal de fer un diagnòstic de l'estat de les plaques de vidre (negatius fotogràfics) d'aquest Arxiu. Així doncs, la possibilitat d'intervenir, l'any 1996, en la recuperació total del fons va ésser per a nosaltres tot un repte. Coneixíem la importància històrica del fons, però no pas l'abast del tractament que fóra necessari aplicar-hi. Era, a més, el primer arxiu d'una empresa metal-lúrgica que ingressava a l'Arxiu. Aterrar a l'empresa i treballar *in situ* va significar la constatació de nombroses intuïcions. A primera vista, l'interès del fons quedava confirmat. Que el volum de la documentació a tractar era enorme, també. Que l'especificitat tècnica del fons exigiria assessorament, també. Calia, doncs, jugar-hi fort i els recursos eren limitats. Fou, per això, de gran ajuda la predisposició dels treballadors de l'empresa, que van ser els primers que van entendre i valorar el sentit de la nostra intervenció. Gràcies a Agustí Brualla, cap de Producció, a Adolf Romeu, a Carles Valdivia i altres que ens deixem, alguns dels quals amb més de 30 anys d'experiència a l'empresa, vam poder comprendre-la i aclarir molts aspectes sobre la seva producció i sobre la seva organització, que ens permeteren començar la intervenció.

Vam veure molt clar que calia treballar globalment sobre el fons, en la seva accepció més clàssica de conjunt organitzat de documents, intentant descobrir les seves interrelacions i amb el màxim abast cronològic possible. I vam anar descobrint, setmana rere setmana, el que realment teníem a les mans i el potencial d'investigació que s'obria.

També en els treballs pròpiament arxivístics hi intervingueren nombroses persones, com podeu observar en els crèdits de l'obra, de manera que el factor humà, tant pel que fa a l'empresa com a la intervenció arxivística, ha estat molt enriquidor.

És doncs, per a mi, una gran satisfacció poder ser també al final d'aquest procés i poder-lo presentar a la ciutat, al col·lectiu d'arxiviers i d'investigadors. Perquè és una mostra del nostre treball i del de moltes persones. I perquè és un punt d'arribada per a nosaltres i un punt de partida per a la investigació històrica i tecnològica.

Joan Comasòlivas i Font
Director de l'AHS